

M.A.-I
Political Science

Semester II (Total 22 Credits)

POL 551 MJ : तुलनात्मक राजकीय विश्लेषण (4 क्रेडिट्स)

POL 552 MJ : सार्वजनिक धोरण (4 क्रेडिट्स)

POL 553 MJ : भारताचे परराष्ट्र धोरण (4 क्रेडिट्स)

POL 554 MJP Practical: भारतातील राजकीय प्रक्रिया (2 क्रेडिट्स)

POL 562 MJ : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे राजकीय विचार (4 श्रेय)

फील्ड प्रोजेक्ट कोर्स (एकूण 4 क्रेडिट्स)

POL 581 FP : Field Project (4 Credits)

POL 551 MJ : तुलनात्मक राजकीय विश्लेषण (4 क्रेडिट्स)

1. तुलनात्मक राजकारण

a अर्थ आणि निसर्ग

b व्याप्ती आणि महत्त्व

c जुने तुलनात्मक राजकारण (दुसऱ्या महायुद्धापूर्वी)

d नवीन तुलनात्मक राजकारण (दुसऱ्या महायुद्धानंतर)

2. तुलनात्मक राजकारणाच्या अभ्यासासाठी दृष्टीकोन

a ऐतिहासिक

b संस्थात्मक

c प्रणाली दृष्टीकोन

b रचना-कार्यात्मक

3. पक्ष आणि दबाव गट

a आधुनिक युगातील राजकीय पक्षांचा उगम

b पक्ष प्रणालीचे वर्गीकरण

c दबाव गटांचे स्वरूप आणि प्रकार

d वेगवेगळ्या राजकीय प्रणालींमध्ये दबाव गटांची भूमिका

4. गैर-राज्यीय राजकीय अभिनेते

a राज्येतर राजकीय कलाकारांची उत्पत्ती आणि विकास

b गैर-राज्यीय राजकीय कलाकारांची वैशिष्ट्ये

c सामाजिक चळवळी

d अशासकीय संस्था

POL 552 MJ : सार्वजनिक धोरण (4 क्रेडिट्स)

1. सार्वजनिक धोरण आणि प्रमुख दृष्टीकोन

a उत्क्रांती, निसर्ग आणि व्याप्ती

b गट दृष्टीकोन

c वाढीव दृष्टीकोन

d धोरण नेटवर्क दृष्टीकोन

2. धोरण तयार करणे आणि त्याची अंमलबजावणी करणे

a रूपरेषा बनवणे

b विधिमंडळाची भूमिका

c नोकरशाहीची भूमिका

d अंमलबजावणी

3. धोरणांचे मूल्यमापन

a नागरी समाज

b मीडिया

c राजकीय पक्ष आणि दबाव गट

d न्यायव्यवस्था

4. जागतिकीकरण आणि सार्वजनिक धोरण

a जागतिक धोरण प्रक्रिया

b ट्रान्सनॅशनल कलाकारांची भूमिका

c सार्वजनिक धोरण निर्मितीवर जागतिकीकरणाचा प्रभाव.

d शाश्वत विकासावर जागतिक धोरणांचे परिणाम

POL 553 MJ : भारताचे परराष्ट्र धोरण (4 क्रेडिट्स)

1. भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे स्वरूप आणि निर्धारक

a स्वातंत्र्योत्तर इतिहास आणि भू-राजकीय संदर्भ

b राजकीय आणि वैचारिक घटक

c सामाजिक-आर्थिक परिमाण

d भारतीय डायस्पोर

2. परराष्ट्र धोरण तयार करणे: अभिनेते आणि प्रक्रिया

a कार्यकारिणीची भूमिका - राजकीय आणि नोकरशाही

b संसदेची भूमिका

c राजकीय पक्षांची भूमिका, दबाव गट,

d मीडिया

3. भारतीय परराष्ट्र धोरणाची उत्क्रांती

a 1947-1966

b 1967-1990

c 1991-2013

d 2014 ते आत्तापर्यंत

4. उदयोन्मुख शक्ती म्हणून भारत

a मऊ शक्ती

b सागरी रणनीती

c अर्थव्यवस्था

d तंत्रज्ञान

POL 554 MJP Practical: भारतातील राजकीय प्रक्रिया (2 क्रेडिट्स)

Activity 1 : Political Process at National Level (Any One)

क्रियाकलाप 1 : राष्ट्रीय स्तरावरील राजकीय प्रक्रिया (कोणतीही) 30

1. भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस

2. भारतीय जनता पार्टी

3. आम आदमी पार्टी
4. बहुजन समाजवादी पार्टी
5. भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष
6. महाराष्ट्राबाहेरील प्रादेशिक राजकीय पक्ष

Activity 2 : Political Process in Maharashtra State

क्रियाकलाप २ : महाराष्ट्र राज्यातील राजकीय प्रक्रिया

1. शिवसेना
 2. राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष
 3. महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना
 4. भारिपा बहुजन महासंघ
 5. रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडिया
 6. महाराष्ट्रातील स्थानिक राजकीय पक्ष
- ची प्रक्रिया

POL 562 MJ : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे राजकीय विचार (4 क्रेडिट्स)

1. बौद्धिक पाया
 - a जीवन आणि कार्य
 - b महात्मा फुले यांचा प्रभाव
 - c जॉन ड्यूईचा प्रभाव
 - d महात्मा गौतम बुद्ध यांचा प्रभाव

2. जाति आणि अस्पृश्यता याविषयीची मते

a वर्ण आणि जातीची टीका

a हिंदू तत्वज्ञानाची टीका

b जातीचे उच्चाटन

d समतावादी समाजाची कल्पना

3. सामाजिक आणि राजकीय लोकशाहीवर विचार

a घटनात्मक मूल्ये: स्वातंत्र्य आणि समानता

b सामाजिक न्याय

c सामाजिक लोकशाही

d राजकीय लोकशाही

4. अर्थव्यवस्थेची दृश्ये

a आर्थिक लोकशाही

b भारतीय कृषी

c भारतीय उद्योग

d समकालीन प्रासंगिकता

POL 581 FP : Field Project (4 Credits)

प्रकल्पाची प्रक्रिया:

1. विद्यार्थ्यांना ग्रामीण विकास, शहरी विकास, आदिवासी विकास आणि इतर सामाजिक-आर्थिक आणि राजकीय समस्या अभ्यास करून प्रकल्प पूर्ण करावा लागतो.

2. प्रत्येक विद्यार्थ्याला मार्गदर्शक/शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली फील्ड प्रोजेक्ट पूर्ण करावा लागतो.

राज्यशास्त्र विभाग विद्यार्थ्यांना संबंधित मार्गदर्शकांचे वाटप करेल. द
राज्यशास्त्र विभाग इतर विद्याशाखा किंवा विषयाशी संबंधित मार्गदर्शक नियुक्त करू शकतो

उद्योग क्षेत्रे.

3. विद्यार्थ्यांना फील्ड प्रोजेक्टचा विषय मार्गदर्शकाच्या मार्गदर्शनाखाली निवडायचा आहे किंवा

शिक्षक

4. अभ्यासानंतर, विद्यार्थ्यांने किमान 100 पानांचा प्रकल्प अहवाल सादर करणे आवश्यक आहे. द

छायाचित्रे, वर्तमानपत्र क्लिपिंग्ज आणि प्रतिमा समाविष्ट करून अहवाल लिहिला जाणे आवश्यक आहे

अभ्यासाचे समर्थन करा. विद्यार्थी आकडेवारीसाठी आलेख आणि तक्ते देऊ शकतात.

5. अहवालात लिटरचर, उद्दिष्टे, गृहितक, संशोधन यांचा आढावा असावा पद्धत, अध्याय योजना, निरीक्षणे, निष्कर्ष आणि संदर्भ.

6. मार्गदर्शकाच्या मंजूरी पत्रानंतर, विद्यार्थी प्रकल्पास सादर करू शकतो

विभाग

7. अहवाल सादर केल्यानंतर, विभाग एक सादरीकरण व्यवस्था करेल वरग सादरीकरणासाठी बाह्य परीक्षक अनिवार्य असेल.
8. फील्ड प्रोजेक्ट आणि सादरीकरणाच्या आधारे मूल्यांकन केले जाईल.
9. मार्किंगची योजना: फील्ड प्रोजेक्ट: 70 गुण आणि सादरीकरण: 30 गुण.

डॉ. शिरीष पिंगळे
प्राचार्य
हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालय
राजगुरुनगर, का. खेड, जि. पुणे.

विभाग प्रमुख, राज्यशास्त्र विभाग
हुतात्मा राजगुरु महाविद्यालय, राजगुरुनगर